

Mnogo više za njegov kraj bili su zabrinuti njegovi bližnji. Tomo, Jure i Melita nisu se, u svojim rijetkim razgovorima, doticali djedove ostavštine niti oporuke. Oni bijahu odviše čvrsto vezani međusobnom odanošću i bratskim odnosima da bi išli na noževe zbog nasljedstva. Oni se nisu o to spotali, još manje svađali, dijeleći ove ostatke ostataka, premda se još radilo o mnogim milijunima.

Ni Grga nije strahovao zbog djedove oporuke.

Za nju su se znali zabrinuti Tomina i Jurina supruga, Melitin muž, jer su im oduvijek bili nejasni njihovi bratski odnosi. Jer, sve je to lijepo što su oni braća, ali nisu im kese sestre (kako kaže naš narod), a od dinara se živi. A Grga je odviše imao od čovjeka da bi ga u tome trebalo potcjenjivati. I djed mu je odviše sklon i još bi mu mogao sve ostaviti, nikoga to ne bi mnogo iznenadilo. Dlan ih lijevi zasvrbi kad se samo sjete one kućerine od kuće, ma zidova samo na kojima vise zaprašene slike-portreti predaka u hermelinu, ozbiljne gospe u dugim krinolinama. Istina je, svi su oni djedu dragi, ali što je oku daleko - to je srcu daleko (opet naš narod govori). Djed bi mu odista mogao sve ostaviti, ili barem lavovski dio a da se ni jedan od njegove lude polubračće i ne pobuni.

I što bi dalje, slične misli bile su češće i upornije. Trebalo je stupiti u akciju pravodobno jer vrijeme je nametljivo odmicalo, i samorazgovori se pretvarali u razgovore, otvorene i direktne, napadačke.

I kad su nekoliko dana prije osamdesetog djedovog rođendana dobili telegrame sa širokim crnim okvirima, bol i sažaljenje bili su zamijenjeni strahom.

x x x

U iščekivanju rođaka Grga je nekoliko puta čitao službeno ovjerenu djedovu oporuku u kojoj je pisalo da djed sve ostavlja njemu, uz simboličnu odštetu ostalim unucima. To su njegovi rođaci još i mogli naslućivati. Ali da je Grga odmah zatim oporuku jednostavno spalio - to ipak ne.

Ilustracija: Fedor Vaic

GORAN TRIBUSON

Novinska smrt Ladislava Hanaka

Pedesete su godine u kojima čovjek nastoji živjeti mirno i ustaljeno; dakle, to je dob u kojoj više nemate volje praviti velike zaokrete i doživljavati kojekakve emocionalne potrebe. To su konačno i godine kad se polako počinju svoditi životni računi i, pored ostalog, veoma mnogo čitati novine...

Ladislav Hanak, šef računovodstva građevinskog poduzeća "Pobjeda" trebao je za koji tjedan proslaviti taj svoj značajan pedeseti rođendan. Bio je samac, živio je mirno i povučeno, životom punim ustaljenih navika kojih se ni za što na svijetu ne bi odrekao. Glave je bio pomalo proćelave, ali je za svoju dob bio izuzetno stasit i dopadljiv. Premda se nikada nije ženio, žene su u njegovu životu uvijek igrale podosta važnu ulogu.

Tog nedjeljnog jutra Ladislav Hanak iziđe iz svog podstanarskog stančića da kupi omiljene lokalne novine u kojima se najradije zadržavao na mjesnim vijestima i rubrici "Rođeni, vjenčani, umrli..." Kiosk se nalazi odmah s druge strane raskršća, tako da je Hanak za lijepog vremena znao skoknuti po novine u papučama. Tog jutra dogodilo se nešto pomalo neobično. Naime, na semaforu je, izgleda, bio nekakav kvar, neprekidno je svijetlilo crveno svjetlo, tako da Ladislav Hanak nije mogao prijeći na drugu stranu ulice gdje se nalazio kiosk s novinama. Morao je napraviti mali saobraćajni prekršaj, kako bi se domogao svježih novina.

Kad se vratio kući, skuhao je jaku crnu kavu i počeo prelistavati novine, čitajući naslov za naslovom. Iznenada, upravo na stranici s rubrikom rođenih, vjenčanih i umrlih, spazi ovakvu osmrtnicu:

U dubokoj boli javljamo svima da je naš neprežaljani drug
LADISLAV HANAK
tragično preminuo dne 24. travnja 1979. u 50. godini života
Prijatelji

Ladislavu Hanaku strelomice prođe kičmom nešto kao led hladno, a onda, pribivši se malo, pročita osmrtnicu još nekoliko puta, ne mogavši je objasniti nikako doli čudnom koincidencijom.

Poslijepodne, kada se udobno ispružio pred televizorom, često ga je puta spopadao čudan osjećaj da mu se ime nalazi tamo u novinama među tužnim spiskom umrlih. A navečer, pripremajući jaja sa slaninom, gotovo da ni o čemu drugom nije mogao misliti. Tu noć nije mogao dugo usnuti, a kada mu je konačno uspjelo, sanjao je svoj vlastiti sprovod s pogrebnim kolima iza kojih nije išao gotovo nitko, što je unekoliko i bilo normalno, jer rodbine gotovo da i nije imao.

Ujutro je ustao s jakom glavoboljom i s jednom jedinom mišlju: koji li je to Ladislav Hanak čije ime nalazi u novinama?

Nakon kave i duplog vinjaka, umjesto u ured, Ladislav Hanak prošeće do zgrade Sekretarijata unutrašnjih poslova.

"Što izvol'te?" pitala ga je plavuša koja je radila na šalteru za izdavanje osobnih karata.

Ladislav joj objasni sve, tutne joj pred nos izrezak iz novina i zamoli je da mu provjeri postoji li u gradu koji njegov imenjak i prezimenjak. Plavuša bez riječi priđe drvenim kutijama u kojima su se nalazili nekakvi mali kartončići i počne tražiti. Ladislav Hanak stane u kut prostorije i upali cigaretu. U trenu kada je cigareta dogorijevala, plavokosa službenica priđe šalteru i pozove ga.

"Ne, nema. Samo jedan jedini! Očigledno vi!"

Tog ponedjeljka je u uredu bilo nesnosno. Znojio se, grijehio i bacao virmane u koš, palio cigaretu za cigaretom... Poslije pauze odluči ne vratiti se na posao, nego se otputi u redakciju lokalnog lista, točnije: u odjel za male oglase.

Tu ga je čekalo još veće iznenađenje. Službenik koji je primao oglase nije se mogao sjetiti da je netko uopće predao takvu osmrtnicu, među dokumentacijom nije bilo originalnog teksta, slovoslagari Blažek i Tončina su kategorički tvrdili da takvu osmrtnicu nisu uopće "slagali" a kada su svi zajedno otvorili jučerašnje novine, na mjestu gdje je Ladislav vidio osmrtnicu sa svojim imenom nalazila se reklama za grobne vijence "Super-flor".

"Ali kako?!" uzviknuo je Hanak i posegnuo rukom u džep da izvadi izrezak. Međutim, našao nije ništa, papirić se negdje nepovratno izgubio.

I otada su se čudne stvari počele događati sa šefom računovodstva Ladislavom Hanakom. Naime, njegova se najbliža okolina počela ponašati baš kao da pedantno i revno provodi u djelo novinsku vijest kojom je obznanjeno da je Ladislav Hanak "tragično preminuo".

U uredu ga počese bestidno ignorirati, tako da je, već na rubu živaca, morao zatražiti bolovanje. Najbolji prijatelji Hrnčević i Ott prestali su ga pozivati utorkom na preferans. U klub, u kojem je znao provoditi duge večeri listajući njemačku štampu, nisu ga više puštali, ispričavajući se uporno time da je klupska čitaonica zatvorenog tipa. Kada bi nazvao Cicu, svoju dugogodišnju simpatiju, ona bi nekoliko puta kazala "Halo" a onda spustila slušalicu baš kao da je linija u kvaru. Stari mu dužnici više nisu vraćali dugove, a tokom vremena poštar počne vraćati njegovu poštu s obrazloženjem "nemoguća dostava". Svega jedno jedino pismo mu je uručio, gurnuvši ga ispod vrata. I to pismo bila je upravo ona "kap previše". Kada je Ladislav Hanak otvorio kuvertu, našao je u njoj račun za održavanje grobne parcele br. taj i taj, na ime pok. L. Hanak.

Potišten, razočaran, izgubljen i slomljen do kraja, Ladislav Hanak odluči da je u skladu sa svim tim najkonzekventnije da stvarno "tragično premine". Nakon dužeg premišljanja, kojih mjesec dana nakon što se u novinama pojavila kobna osmrtnica, obuče svoje najbolje odijelo i otputi se na najviši (i jedini!) neboder u svom gradu. Popne se polako, s noge na nogu, do najvišeg kata i začudi što su vrata terase otključana (obično su ih zaključavali a ključ pohranjivali kod kućepazitelja).

Stajao je na rubu niske ograde i gledao dolje na glavnu ulicu grada koji ga je tako, jednom novinskom osmrtnicom, odbacio, otpisao...

Treba samo zakoračiti i gotovo. Ako novine baš tako kažu... Ako to svi žele...

I onda, onda se u njemu probudi strah. Taj dugi užasni, strmoglavli let. Tupi udarac. Njegovo tijelo koje se raspada, udovi koji se lome i mozak koji se rasipa po pločniku. Možda ipak treba živjeti? Za inat! Sutra će isto izići sunce. Stiže toplo ljeto, otići će na more, udvarati vremenijim turistkinjama... Slušat će predivne ploče Maria Lanze... Ipak, ne može sve tek tako odjednom biti izgubljeno. Začudi se onda otkuda mu taj nenadani pesimizam, ta sigurnost da se želi ubiti, sve te crne misli koje su ga mučile dok se penjao gore. Začudi se i vrati natrag, siguran u to da će nastaviti dalje, da će živjeti!

Kada se spuštao, negdje oko petog kata, zaustavi ga jedna mlada djevojka i upita koliko je sati.

"Oho, počeli su me primjećivati. Stvari idu nabolje!" pomisli Ladislav Hanak, nasmije se u sebi i ubrza korak.

No u trenu kada je stupio na pločnik ispred nebodera dogodi se nešto strašno. Nešto veliko fijukne zrakom, zaurla i uza strašan prasak bubne posred ulice. Samoubojica koji se bacio odozgo (s terase, prozora, balkona?) rasprsnuo se pravo pred zabežeknutim Ladislavom Hanakom. Ono što je bilo najužasnije u čitavom događaju bilo je to što je Ladislav u nesretnikovoju fizionomiji, tren prije no što se ovaj raspao u srazu s pločnikom, prepoznao crte svog lica.

Izbezumljen, sav izvan sebe, gotovo polulud, Ladislav Hanak odjuri kući, popije skoro pola boce rakije i nekoliko tableta za umirenje, koje su mu omogućile par sati dubokog sna.

Probudio se kasno naveče i ostatak noći provede hodajući po sobi i pušeći cigaretu za cigaretom. Kucanje vlastitog srca odjekivalo mu je u ušima, dlanovi su mu se znojili. Nazove Cicu, zatim točno vrijeme, pa onda miliciju... Iz slušalice se čulo samo jednolično pištanje.

Ujutro izjuri u kućnom haljetku i u papučama da kupi novine. Čovjek s kioska mu reče: "bro jutro gos'n Hanak!" i tutne mu novine u ruku.

Ladislav Hanak, sred toplog proljetnog jutra, tamo pred kioskom, prelista nekoliko puta svježe novine u kojima nije bilo ni riječi o samoubojstvu pred neboderom. A onda, gotovo ne vjerujući vlastitim očima, u rubrici "Rođeni, vjenčani, umrli...", na prvom mjestu među rođenima, spazi napisano u fetu svoje ime: Ladislav Hanak.

I onda, iznenada, osjeti kako postaje savršeno miran i priseban, vjerojatno zbog spoznaje da može, da mu je eto sada ponovo dopušteno da živi i dalje. Datum otisnut na dnu stranice govorio mu je nešto što je posve zaboravio - da je upravo danas njegov pedeseti rođendan.

Stavi novine pod ruku, zazviždi jednu od omiljenih pjesama Maria Lanze i krene preko raskršća kući.

Na semaforu je dugo, dugo svijetlilo zeleno svjetlo!

Ilustracija: Duško Šojlev

FEDOR VIDAS

Nakon kraće stanke

Moja baka i ja često razgovaramo. Pričamo o onome što sam pročitao u novinama ili što je ona pročitala. To su obično vijesti iz sudske kronike ili zanimljivosti iz svijeta. Svakog dana poslije ureda donesem joj novine koje pročitam već u tramvaju. Ona me čeka za malim stolom, kod prozora i pogleda preko naočala kada uđem u sobu. Tako je to obično svakog dana. Tako je bilo i danas.

"Onda", upita me ona. "Što ima nova?"

"Uhapšen je ubojica bečke manekenke", rekao sam i postavio novine na stolić.

"Bio si kod Zdenke?" začudila se ona.

"Ne", rekao sam glasnije, jer je moja baka, kao uostalom i sve bake, malo nagluha. "Uhapšen je ubojica bečke manekenke."

"Aha", kimnula je ona glavom. "Tako!"